

Näitusel kajastatakse metsavendluse põhjuseid, eesmärke ja tulemusi nii organisatsioonilise tegevuse kui metsavendade elulugude kaudu. Kui 1944. aasta sügisel Eesti territooriumil teistkordselt Nõukogude võim kehtestati, algas kohe relvastatud vastupanu. Usuti, et Lääneriikide abiga õnnestub pärast sõja lõppu taastada Eesti Vabariigi iseseisvus. Vabaduse nimel oli valmis võitlema rohkem kui 15 000 metsavenda.

Et külastajad saaksid aimu, millistes punkrites metsavennad elasid, on näituse kuraator Martin Andreller 2012. aasta välitööde käigus mõõdetud punkrivallide järgi spetsiaalselt näituse tarbeks rekonstrueerinud Põrgupõhja punkri ning taastanud kirjelduste põhjal selle sisemuse. Kui tänapäeval arvatakse, et metsavennad elasid maa-alustes punkrites, siis tegelikult oli enamik punkritest kas täielikult maapealsed või ainult osaliselt maasse kaevatud. Põrgupõhja punker oli relvastatud vastupanu koordineerimiseks loodud Relvastatud Võitluse Liidu juhtkonna staabiks.

Metsavendade igapäevast eluolu tutvustab kommenteeritud slaidfilm. Metsas elamine tähendas alalist muret toidu ja talvevarude hankimise pärast, pidevat varjamist jälitajate eest ning igatsust ja muret perekonnaliikmete pärast.

Metsavendade vastupanu suruti maha 1950. aastatel, kuigi lahinguid nõukogude julgeolekuga toimus ka hiljem. Näitusel on väljas pärast sellised lahinguid maha jäänud kuuliaukudest puretud kurva looga esemed. Nõukogude ajal käsitleti metsavendi ühemõtteliselt bandiitide ja mörvaritena ning näitusel võib näha "banditismi" vastu võidelnud julgeolekutöötajatele kingitud sellekohaste pühendustega püstoleid TT.

Kuna metsavendadega seotud materjali ei ole kuigi palju säilinud, siis seda väärtuslikumad on näitusel eksponeeritud esemed, millest mitmed jõuavad avalikusse ette esimest korda.

Vt ETV saadet "Ringvaade" 02.04.2013:

<http://etv.err.ee/index.php?05593527&video=7390>

